

УДК 811.16+821.16

ISSN 1450-5061

Славистика

<http://www.slavistickodrustvo.org.rs/izdanja/slavistika.htm>

Выпуск XVIII (2014)

Редакционная коллегия

Деян АЙДАЧИЧ (Сербия–Украина)
Наталия Евгеньевна АНАНЬЕВА (Россия)
Ирина АНТАНАСИЕВИЧ (Сербия)
Вера БЕЛОКАПИЧ-ШКУНЦА (Сербия)
Серджо БОНАЦЦА (Италия)
Петр БУНЯК (Сербия)
Гочо ГОЧЕВ (Болгария)
Богуслав ЗЕЛИНЬСКИЙ (Польша)
Елена Юрьевна ИВАНОВА (Россия)
Ксения КОНЧАРЕВИЧ (Сербия)
Богдан КОСАНОВИЧ (Сербия)
Яромир ЛИНДА (Сербия)
Биляна МАРИЧ (Сербия)
Людмила ПОПОВИЧ (Сербия)
Иво ПОСПИШИЛ (Чешская Республика)
Мария СТЕФАНОВИЧ (Сербия)
Люциан СУХАНЕК (Польша)
Срето ТАНАСИЧ (Сербия)
Бэрри П. ШЕРР (США)

Главный редактор
ПЕТР БУНЯК

СЛАВИСТИЧЕСКОЕ ОБЩЕСТВО СЕРБИИ
Белград • 2014

Славистика

<http://www.slavistickodrustvo.org.rs/izdanja/slavistika.htm>

Књига XVIII (2014)

Уредништво

Дејан АЈДАЧИЋ (Србија–Украјина)
Наталија Јевгењевна АНАЊЕВА (Русија)
Ирина АНТАНАСИЈЕВИЋ (Србија)
Вера БЕЛОКАПИЋ-ШКУНЦА (Србија)
Серђо БОНАЦА (Италија)
Петар БУЊАК (Србија)
Гочо ГОЧЕВ (Бугарска)
Богуслав ЗЈЕЛИЊСКИ (Пољска)
Јелена Јурјевна ИВАНОВА (Русија)
Ксенија Кончаревић (Србија)
Богдан КОСАНОВИЋ (Србија)
Јаромир ЛИНДА (Србија)
Биљана МАРИЋ (Србија)
Људмила ПОПОВИЋ (Србија)
Иво ПОСПИШИЛ (Чешка Република)
Марија СТЕФАНОВИЋ (Србија)
Луцјан СУХАНЕК (Пољска)
Срето ТАНАСИЋ (Србија)
Бери П. ШЕР (САД)

Главни уредник
ПЕТАР БУЊАК

СЛАВИСТИЧКО ДРУШТВО СРБИЈЕ
Београд • 2014.

СРПСКИ СЛАВИСТИ У ЈЖНОСЛОВЕНСКОМ ФИЛОЛОГУ О СЛОВЕНСКИМ ЈЕЗИЦИМА

У раду се говори поводом сто година излагања Јужнословенског филолога о томе колико су српски слависти у њему писали о другим словенским језицима. На једној страни говори се о томе колико овај часопис доноси радова о словенским језицима из пера српских слависта, а на другој страни – колико српски слависти на страницама овог часописа представљају оно што се ради у другим славистичким центрима – кроз текућу периодику.

Кључне ријечи: Јужнословенски филолог, славистика, српска славистика, научна критика.

Ријетке су периодичне публикације код нас са тако дугом традицијом излагања какву има Јужнословенски филолог. Овај лингвистички часопис је 2013. навршио сто година од покретања. Концепција с којом су га покренули његови покретачи, Љубомир Стојановић и Александар Белић, свакако му је обезбиједила такву дуговјечност. Покретачи Јужнословенског филолога имали су ауторитет у тадашњем свијету славистике, али и увид у оно шта се тада радило у филологији и славистици. Они су почетком двадесетог вијека увидјели потребу за покретањем *Јужнословенског филолога*, ради попуњавања празнине у српској језичкој науци, која се све интензивније развијала. Поредићи стање у српској филологији са стањем удругим словенским филологијама, закључили су да нам недостаје публикација какве постоје на другим странама, то су формулисали у првој књизи новог часописа: „Данас има већ приличан број часописа посвећених различитим деловима славистике или њеном целом обиму. Довољно је поменути само *Archiv für slav. Philologie*, *Извѣстія отдѣленія рускаго языка и словесности Императорской Академіи Наук*, *Русскій Филологическій Вѣстникъ*, *Филологическія Записки*, *Listy filologické*, *Prace Filologiczne*, *Rocznik Slawistyczny*, *Časopis pro moderní filologii* – да друге још специјалније часописе, зборнике различитих словенских академија, научних друштава и универзитета, тако исто и зборнике издања у којима има славистичких расправа и не помињемо –, па да буде свакоме јасно да је на развоју славистичке периодичке литературе доста урађено, и да се све више ради. Појава тако специјалних часописа као што су *Rocznik slawistyczny* у Пољака, који је посвећен скоро искључиво словенској лингвистици, или *Časopis pro moderní filologii* у Чеха, иако он није искључиво посвећен славистици, – показује без сумње напредак славистике последњих година, и чак полет у извесном правцу.

* Рад је настао у оквиру пројекта 178021 – *Опис и стандардизација савременог српског језика*, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

Према овој развојној славистике и према потреби, да се и у нас развије у овом правцу живљи рад, којим ће се помоћи, колико се буде могло, и општим испитивањима о словенском језику и проучавању многих тамних страна нашег језика, са покретањем филолошко-лингвистичког повременог списка на нашем језику није се могло више оклевати. Јер иако у нас има академија и научних друштава која објављују научне радове и из славистике, иако има књижевно-научних часописа у којима се каткада критички пропраћају и новија дела из различитих њених области, ипак ми нисмо још имали часописа којему би био једини задатак – проучавање нашег језика у вези са осталим јужнословенским и другим словенским језицима и испитивање њихових језичких споменика. Ту празнину, према својој снази и средствима, треба да попуни 'Јужнословенски филолог'“ (*Поводом покретања „Јужнословенског филолога“*, 1–2).

Пред покретање часописа његови оснивачи су позвали стране слависте на сарадњу, а позив је штампан поновљен у првој књизи *Филолога*. На позив су се одазвали многи филолози, о чему се говори у уводном тексту: „Ми смо врло задовољни што можемо констатовати да смо већ при првом објављивању своје намере наишли на једнодушан, повољан одзив у научних радника и у нас и на страни. Прилози који су нам одмах почели стизати утврдили су нас још више у умесности покретања овог научног предузећа баш у данашњим приликама нашим, а обећање сталне сарадње, која су нам са различитих страна долазила, охрабрила су нас за будућност“ (стр. 3). У рубрици *Расправе* објавили су радове и руски слависти А. А. Шахматов, П. А. Лавров и М. Г. Долопко.

Први свјетски рат прекинуо је излагање Јужнословенског филолога, о последицама које је претрпио овај часопис пише на првим странцама друге књиге: „После прве књиге од две свешнице Јужнословенски филолог је морао је престати излазити. Друга књига већ је на половину била сложена, а дошао је пад Београда 1914 год., па пад Србије 1915 год. Непријатељска рука није штедела државних установа наших, ни домова појединаца, већ је, уништавајући уништавајући Државну штампарију, уништила у њој и сложени текст 'Јужнословенског филолога' и рукописе писаца, а претресајући доmove појединаца и проналазећи у њима остатке културног рада српских грађана, уништила је и остали део рукописа спремљених за II књигу часописа. Тако је и 'Јужнословенски филолог' поделио судбину своју са целим нашим народом измученим и тешко оштећеним светским ратом“, написао је Александар Белић на почетку друге књиге *Филолога*, која се појавила у Београду 1921. године. У уводном тексту се изражава жаљење за у току ратних година преминулим филолозима и сарадницима Јужнословенског филолога – међу којим су и С. Новаковић, Филип Ф. Фортунатов, А. А. Шахматов, Август Лескин. Ту се најављује да ће остати непромијењена физиономија часописа: позивају се сарадници који се баве јужнословенским језицима, прасловенским и старословенским језиком, као и другим словенским језицима да шаљу своје прилоге. Такође, часопис ће „пратити кретање словенске лингвистике и филологије код свих осталих словенских народа, дајући критичке прегледе о научном раду код њих“ (стр. 2–3).

У вријеме поновног покретања *Филолога* било је идеја да он постане гласило за филологију новостворене јужнословенске државе. У писму Франу Рамовшу од 20. априла 1920. године Александар Белић наводи да се слаже с његовим предлогом да се све о словеначком језику објављује у Јужнословенском фи-

лологу и истиче: „Ја врло радо примам Ваш предлог да сва Slovenica пређе у »Јужнословенски филолог« (тако се звао овај часопис већ /пре/ рата, али тада је изашла само једна његова књига, коју Вам шаљем). Наравно, Ваша би била брига да се рукописи добију, да се води стална библиографија итд. /.../ Вас бих нарочито молио да израдите потпуну библиографију словеначких ствари које се језика тичу од 1914 год. до данас, па бисмо то одмах штампали“ (Ротар: 16). И у писмима која слиједе Белић позива Рамовша да спреми који прилог словеначких лингвиста и библиографију за први број Филолога јер „Он **не**треба да изађе без једног или више ваших прилога“, истиче Белић у свом писму од 3. новмбра 1921. године и предлаже Рамовшу: „Мени би најмилије било да се Ви примите да водите **цео** словеначки део у часопису: да се старате о чланцима, о повремениој библиографији и т. д. само бисмо се договарали о крупнијим питањима и о крупнијим стварима“ (Ротар, 17). С тим у вези интересантна је биљешка коју је Белић објавио у овој књизи Филолога: „Јагићев Архив ... изашао је 1920 год. у својој 37. књизи, навршивши тако 44 године свога излагања ... Сада издавач Архива, Вајдманова књижара у Берлину, изјављује да због неповољних прилика обуставља издавање овог часописа, а његов уредник В. Јагић, прашта се са својим сарадницима желећи да се у што скоријем времену наново продужи издавање његова часописа. ... Нема ниједнога слависта који неће жалити што Јагићев Архив престаје да излази и који му неће признати ненадмашне заслуге у развоју словенске филологије за последњих 50 година“ (стр. 181). То говори да је тад постојала идеја да Јужнословенски филолог преузме задаћу коју је обављао и Јагићев Архив. Тако нешто види и у размишљањима Франа Рамовша Јанез Ротар, који је приредио књигу с кореспонденцијом Ф. Рамовша и А. Белића. Он сматра да је распадом аустроугарске државе последице пораза у Првом рату створена могућност да центар јужнословенске филологије са Дунава (тј. из Беча) приђе у центар створене државе Јужних Словена – Београд и да би Белићев часопис могао на неки начин бити наследио Јагићев Архив. А као да у свему томе има неке симболике и у чињеници да је прва персонална библиографија једног слависте у Јужнословенском филологу управо библиографија Ватрослава Јагића: Библиографија **Јагићевих** радова од 1907 године (С[тепан] К[уљбакин] //ЈФ 3 (1922–1923), стр. 102–111).

Јужнословенски филолог је по други пут престао да излази са започињањем Другог свјетског рата.. Александар Белић је последице Другог свјетског рата обновио прво рад Српске академије наука, основао Институт за српски језик 1947. године са циљем да у се њега пренесу велики Академијини пројекти у области српског језика. У Институту је обновио и рад часописа који су излазили прије рата „Српски дијалектолошки зборник“, „Наш језик“ и „Јужнословенски филолог“. Први послератни Филолог изишао је 1950. године, то је 18. књига за 1949–1950. годину. У обраћању сарадницима Уредништво најављује да ће у основи концепција часописа остати иста: садржај ће му бити „у области јужнословенске и опште словенске филологије и лингвистике“. Последња књига на којој стоји да је уређује Александар Белић јесте XXIV за 1959–1960. годину. Његовом смрћу завршила се и једна епоха Јужнословенског филолога, који је три пута покретао, поставио му јасну концепцију, кроз 47 година вођења уврстио у ред најугледнијих гласила у свијету славистике, сам објавио у њему сто деветнаест радова.

Послије Белићеве смрти нови уредник „Јужнословенског филолога“ постао је академик Михаило Стевановић, који је Александра Белића наслиједио и на мјесту директора Института за српскохрватски језик. Он је задржао исту концепцију часописа и одржавао динамику излагања. Послије одласка академика Стевановића у пензију 1973. године за главног уредника именована је академик Милка Ивић. Ново уредништво са новим главним уредником унијело је нови полет, проширило број сарадника у часопису. Само први број који је уредила академик Милка Ивић, XXXI – покривао је двије године 1974–1975, отада се Јужнословенски филолог јавља као годишња публикација. Часопис се учврстио међу најугледнијим лингвистичким публикацијама те врсте у словенском свијету. Академик Милка Ивић је „Јужнословенски филолог преко тридесет година од XXXI до LXIII књиге (1974–2007)¹ не штедећи своје умне и физичке снаге и улажући свој углед једног од водећих лингвиста свога времена у свијету. Након дугогодишњег вођења часописа предала је руковођење своме млађем сараднику академику Предрагу Пипру, примарно слависти, али и угледном србисти, који је ту дужност преузео од LXIV књиге за 2008. годину.

Као што му је и приликом оснивања утврђен профил, Јужнословенски филолог је био часопис прије свега за јужнословенску филологију. То се до осамдесетих година прошлог вијека може и потврдити. Наравно, кад је посриједи одјељак *Расправе*, ту доминирају прилози о српскохрватском, односно српском језику. Кад је ријеч о оној најави да ће Јужнословенски филолог пратити и кретања у филологији и лингвистици других словенских народа, могло би се рећи да је он испуњавао и испуњава и ту своју мисију. Наравно, пратити у одређеној мјери, не у цјелини. И овдје су се ствари мијењале током протеклих сто година; те промјене су разне врсте. Прво, продукција у свим националним словенским филологијама се вишеструко повећала да за иоле потпуније праћење те продукције не би био довољан часопис формата Јужнословенског филолога да сав простор посвети томе циљу, друго, и на подручју бивше Југославије појавили су се и други часописи који доносе и информације те врсте. (Ту су и два часописа посвећени искључиво славистици: Зборник Матице српске за славистику, Нови Сад, и Славистика, Београд. Ипак цијело ово вријеме Филолог и на том плану испуњава своју мисију.

У овом раду нећу давати осврт на присуство нејужнословенских слависта у ЈФ, овдје је ријеч само о томо колико су српски слависти преко овог часописа дали допринос славистици, узимајући ту у обзир и прилоге оних слависта који су из других словенских средина живјели у српској срдини и дјеловали у српској науци. Наравно, ја подразумијевам чињеницу да је и србистика дио славистике, али ни то није тема овог прилога, о томе се говори нешто детаљније у једном другом раду у часопису *Наш језик* за 2013. годину. Само у виду напомене и подсећања морам рећи да су се за сто година излагања Јужнословенског филолога у њему појавила готово сва најзначајнија имена из свијета славистике, што се може лако увјерити из Библиографије Јужнословенског филолога 1913–2013, коју доноси Филолог 69 (2013). То би заслуживало да се обради детаљно у посебном раду.

¹ Треба напоменути да је књигу LVI/1–2 и LVI/3–4, посвећену Павлу Ивићу поводом смрти, уредио проф. др Слободан Реметић, тадашњи директор Института за српски језик САНУ.

Славистичке теме су, дакле, присутне у Јужнословенском филологу од његовог постојања, како оне општеславистичке, тако и о појединим словенским језицима. И о њима су писали српски слависти. Да овде поменемо да је већ у првом броју Александар Белић објавио своју „славну студију“ (по ријечма Милке Ивић) *Промене акцената у прасловенском језику* (38–66), а у другој књизи *Најмлађа (трећа) промена задњонепчаних сугласника к, г и х у прасловенском језику* (18–39), ту је и његов осврт у истој тој другој књизи под насловом *Руска лингвистичка школа 169–179*). У другој књизи опет Белић пише чланак „О промени ст.сл књи 'qui'“ (31–34), а С. Куљбакин је објавио студију *Акцентска питања (Нова истраживања о словенском акценту)*. У трећој књизи Милан Решетар је објавио чланак посвећен словеначком језику „Завршетак –у у ген. синг. мушких именица у словенском језику“ 1–6). У трећој књизи Радован Кошутић говори о једној граматичкој пољског језика од Вајана и Х. де Вилман-Грабовске, и о Граматичкој чешког Андре Мазона. У истој тој књизи и Стјепан Куљбакин (дакле сад наш слависта) даје приказ *Граматице пољског* од Јана Лоса. Ту и А. Белић пише приказ расправе кнеза Н. Трубецког о трећој палатализацији и другим гласовним промјенама у прасловенском. У осмој књизи Милош Московљевић је објавио опширнији рад „О писању руских имена у нашем језику“ 109–136), а Александар Белић свој коментар „Поводом расправе 'О писању руских имена у нашем језику'“ (137–141). У овој књизи А. Белић је објавио и опширну хронику „Први конгрес словенских филолога у Прагу 1929. г. од 6 – 13 октобра (160–178) у деветој књизи Петар Ђорђевић је објавио чланак „Трпни глаголски придев прошлог времена у старословенском, језику, грчком и латинском тексту“ (273–278). У десетој књизи А. Белић опет објављује хронику „Фонолошка конференција у Прагу од 18 до 21 децембра 1930 год.“ (186–190). У једанаестој књизи Петар Ђорђевић је објавио обимну студију „О старословенским трпним придевима“ 89–173). У петнаестој књизи А. Белић у рубрици *Критика* пише чланак „Галички дијалекат и питања у вези с њим“ (192–215). У шеснаестој књизи Наталија Радошевић објавила је чланак „Прилог питању члана у старословенским споменицима“ (144–158),

У осамнаестој књизи А. Белић је објавио чланак „'Депрефиксација' у словенским језицима“ (87–101), у двадесетој књизи Кирил Тарнавски је објавио рад „Четворостопни јамб Т. Шевченка“ (143–190).

Треба рећи да се све до Другог свјетског рата Јужнословенски филолог посвећује највише пажње источним и западним језицима кроз осврте, приказе и краће биљешке, а знатно мање је расправа и чланака. Тако је углавном и после Другог свјетског рата до седамдесетих и осамдесетих година. Овдје смо навели неке приказе у првим књигама, то се даље неће чинити будући да их је у то вријеме, посебно до другог свјетског рата било заиста много.

Већ се могло запазити да се релативно често међу радовима налазе они који се тичу старословенског језика, такви радови се објављују и у потоњим годиштима. Тако се у 25. књизи (за 1961–1962) у Филологу налази рад *Језик Кирила Пејчиновића и његово стилско, уметничко ангажовање* од Војислава Илића, као и рад Митра Пешикана *О реконструкцији старословенског фонолошког система*, у 27. књизи Светозар Николић је објавио рад *Nomina agentis у старословенском језику*. У 31. књизи (за 1974–1975) Митар Пешикан је објавио чланак *Основне структурне карактеристике русинског гласовног система*. У триде-

сет трећој књизи Радмило Маројевић објављује чланак *Реченице са уопштеноличним значењем у руском језику у поређењу са српскохрватским*, а у тридесет петој књизи исти аутор је објавио рад *О „посесивном придеву“ зятнинов у руском језику*. У тридесет деветој књизи (за 1983) објавио је чланак *суфикс –sk- у посесивној функцији у руском језику (у историјском развоју и данас)*, у 41. књизи објавио је овај аутор чланак *Посесивне категорије у „Слову о полку Игорове“*. У четрдесет другој књизи Предраг Пипер објављује рад *Реципрочност и рефлексивност у словенским језицима*, а Гордана Јовановић рад *Јан Кохановски и пољски књижевни језик*. У истом годишту Радмило Маројевић је објавио рад *Studia paleoslavica I (Новгородски запис на оловној плочици)*. У четрдесет трећој књизи (1987) Павле Ивић је објавио рад под насловом *Правци прозодије у словенским језицима*, а Богољуб Станковић објавио је рад *Асиндетске реченице у руском језику и њихови српскохрватски еквиваленти*.

У овом периоду па све до најновијих дана биљежимо нешто повећан број радова ове врсте. У четрдесет четвртој књизи (1988) Р. Маројевић је објавио чланак *Studia paleoslavica III (старословенски облици безоумаи, бесчинаи, беспосагаја)*. У четрдесет петој књизи (за 1989) Андреј Стојановић је објавио чланак *Империјални императив у научном стилу руског и српскохрватског језика*. У четрдесет осмој књизи Филолога (1992) Марко Поповић је објавио рад *О непотпуности у одређивању партиципа у конструкцији dativus absolutus на примерима из Зографског јеванђеља*, а Татјана Суботин – Голубовић рад *Фрагменти службе св. Борису и Глебу у рукопису бр. 32 збирке манастира Дечани*. У четрдесет деветој књизи Првослав Радић је објавио рад под насловом *О српскомакедонским лексичким паралелама (дијалектолошки аспект)*. У четрдесет трећој књизи (1997) Леон Којен је објавио рад *Јакобсон и основе модерне метрике*, а Данко Шипка – рад под насловом *Генерисање флексије словенских језика у граматици минималне информације*. У педесет деветој књизи (2003) Вера Митриновић је објавила рад *О неким особеностима српског компаратива (у светлу ситуације у другим словенским језицима)*, а Дојчил Војводић рад *О вокативним и императивним типовима каузације у руском и српском језику*. У шездесет првој књизи (2005) Предраг Пипер је објавио рад *О вводних дијалогих в славянских языках*, а Јасмина Грковић-Мејџор објавила је рад *Индоевропска „esse“ предикација поседовања на словенском плану*. У шездесет трећој књизи (2007) Софија Милорадовић је објавила рад под насловом *Лексема *korlъ и континуанти групе *tort на словенској језичкој територији*. У шездесет четвртој књизи Јасмина Грковић-Мејџор објавила је рад *О семантици старословенских придева добръ и благъ*, а Александар Лома је објавио рад под насловом **Rešъ, *slovo, *besěda- етимологија и семантичка праисторија*. У шездесет шестој књизи (2010) Марта Бјелетић је објавила рад *Пабрстиње: праславјанский реликт на славянском юге*, а Александар Лома – рад *Прайндоевропски глагол и словенска етимологија*. У шездесет осмој књизи Филолога (2012) Људмила Поповић је објавила рад под насловом *Функција плусквамперфекта у савременом српском и украјинском језику*.

Као што се види из досадашњег излагања, овдје се наводе само радови српских слависта који се баве неким словенским језиком, узимајући ту и старословенски, или паралелама српског и словенског, те неким појавама које се тичу словенских језика уопште. Међутим, у Јужнословенском филологу су

много присутнији прилози српских слависта који припадају научној критики. Током свих година излагања овога часописа у њему се интензивно пише о различитим дјелима о другим словенским језицима. Зайта би то заслуживало посебан рад. Овдје ћу само ради илустрације дати неке уопштеније податке о том дијелу научне критике у Филологу. На почетку рада смо само поменули неколико прилога такве врсте. Већ у првој књизи налазе се прилози оваквог карактера. У другој књизи у рубрика *Критика* објављена су четири прилога, међу њима два се односе на страна дјела. У четвртој књизи (1924) ова рубрика има шеснаест прилога, од тога је више од половине која припадају овој групи. У шестој књизи (1926–1927) у овом одјељку се налази двадесет три прилога, од тога, од тога је највећи број прилога који се односе на дјела страних слависта. међу њима је највише прилога од А. Белића и С. Куљбакина. Да овдје додамо да се у тој књизи Филолога налазе и два Белићева прилога под насловом *Два пољска јубилеја* – о Јану Розвадовском и Јану Лосу. У осмој књизи (1928–1929) у рубрици *Критика* објављено је четрнаест прилога, од тога девет потиче из пера А. Белића и С. Куљбакина о дјелима страних слависта. Ту је још и Рубрика *Хроника*, гдје је А. Белић објавио два прилога – *Велики губици пољске лингвистике* и *Велики губици руске филологије* – поводом смрти истакнутих пољских лингвиста (Јан Лос, В. К. Поржезињски и Ј. Бопдуен де Куртене) и поводом смрти великих руских филолога (А. И. Собољевски и П. А. Лавров). У десетој књизи (1931) у овој рубрици се налази осам прилога и сви су посвећени оцјени радова страних слависта. У првој послератној, осамнаестој књизи у рубрици *Критика* објављено је двадесет шест прилога, од којих је чак осамнаест из пера српских лингвиста о дјелима страних слависта. У двадесет петој књизи, прва под уредништвом академика М. Стевановића, (1961–1962) у овој рубрици објављено је шест прилога, међу њима и приказ прве књиге рјечника македонског језика (редактор Б. Конески) из пера Павла Ивића. У двадесет деветој књизи (св. 3–4, 1973) објављено је десет прилога, од тога половина о дјелима страних аутора, а приказивачи су М. Павловић и А. Пецо, у тридесет шестој књизи (1980) објављено је седам прилога, међу којима је четири о дјелима страних слависта, а приказивачи су Димитрије Стефановић, Д. Гортан Премк и Г. Јовановић, Егон Фекете, Радмило Маројевић и М. Радовић-Тешић. У тридесет деветој књизи у овој рубрици објављено је једанаест прилога, међу њима и приказ српскохрватско-чешког речника у издању Чехословачке академије наука у Прагу, од Егона Фекетеа. У четрдесет петој књизи (1989) у овој рубрици налази се три прилога о дјелима страних аутора (међу њима и приказ *Mluvnice češtiny. 3. Skladba* – из пера Милке Ивић). У шездесетој књизи (2004) објављено је у овој рубрици једанаест прилога, а приказе страних дјела пишу Милка Ивић, Марта Бјелетић, Јасмина Грковић Мејџор, Тања Петровић, Рајна Драгићевић, Срето Танасић. У шездесет првој књизи (2005) у овој рубрици пишу приказе пољских публикација Предраг Пипер и Богдан Терзић. У шездесет осмој књизи (2012) у овој рубрици је девет прилога; међу њима и приказ књиге В. А. Плунгјана *Введение в грамматическую семантику: грамматические системы языков мира* – приказивачи су Д. Керкез и Биљана Марић.

*

Да укратко сведемо. Јужнословенски филолог већ сто година представља прозор кроз који наша научна јавност стиче увид у оно што се дешава у свијету лингвистике и посебно славистике, такође преко њега и свјетски слависти добијају обавјештења о томе шта се дешава у нашој језичкој науци. Сто година Јужнословенског филолога², са четири уредника и са око 480 сарадника² који су објавили 1799 радова – према библиографији Ане Голубовић датој у 69. књизи, представља чињеницу првог реда у историји српске филологије и лингвистике. Институт за српски језик САНУ, издавач овог реномираног часописа у периоду дугом преко шездесет пет година, са свим потешкоћама које су нужно саставни дио те улоге, има велику за успјешну мисију овога реномираног гласила српске филологије и лингвистике.

У првим деценијама Јужнословенски филолог је доносио мање радова који су посвећени другим словенским језицима, али је таквих радова било од првих дана његова излажења. Од седамдесетих година запажа се веће присуство српских слависта који се баве другим словенским језицима, било да су радови посвећени неком проблемском питању одређеног језика, било да су посриједи радови који пореде о контрастирају српски са неким другим словенским језиком. Међутим, од самог почетка излажења па до данас у јужнословенском филологу се даје текућа критика. Ту се приказују дјела из славистике настала на различитим странама свијета. Готово да је у сваком временском раздобљу у Филологу забиљежено све најважније што се појавило у славистици. Међу ауторима научне критике појављују се током свих година излажења и најзначајнија имена српске језичке науке датог времена. Иако последњих деценија у Србији излазе два славистичка часописа, Јужнословенски филолог задржава и даље ову компоненту своје мисије која му је утврђена приликом покретања 1913, а потврђена приликом обнављања његовог излажења послје два свјетска рата.

ЛИТЕРАТУРА

- Грицкат-Радловић И. (1996), „Наука о језику у делатности академије“, *Глас САНУ*, CCCLXXIX, Одељење језика и књижевности, књига 15, 1–83.
- Ивић М. (1994), „Педесети број Јужнословенског филолога“, *Јужнословенски филолог*, L, 1–3.
- Реметић С. (2013), „Сто година дијалектологије на страницама *Јужнословенског филолога*“, *Јужнословенски филолог*, LXIX, 13–32.
- Rotar J. (1990), *Korespodenca med Franom Ramovšem in Aleksandrom Beličem*, (Ljubljana: SAZU).
- Стевановић М. (1973–74), „Институт за српскохрватски језик и програми његова рада“, *Наш језик*, XX (1–5), 1–10.
- Танасић С. (2010), „Александар Белић и Институт за српски језик“, *Наш језик*, XLI (3–4), 107–111.
- Танасић С. (2013), „*Јужнословенски филолог* у српској филологији“, *Наш језик*, XLIV (3–4).

² Треба имати у виду чињеницу да се неки аутори јављају и под два презимена.

Срето Танасић

СЕРБСКИЕ СЛАВИСТЫ В *ЮЖНОСЛАВЯНСКОМ ФИЛОЛОГЕ* О СЛАВЯНСКИХ ЯЗЫКАХ

Резюме

Научный журнал *Южнославянский филолог* учредили в 1913 г. Александр Белич и Любомир Стоянович. Его основоположники задалась целью создать журнал, посвященный сербской и южнославянской филологии, внимание которого будет сосредоточено в первую очередь к изучению сербского и других южнославянских языков, но подчеркивали, что в нем будут публиковаться статьи, касающиеся других словенских языков, и публиковаться результаты исследований языков всего славянского мира. Две последних задачи *Южнославянский филолог* исполнял на протяжении ста лет своего существования. Работы сербских славистов, в которых изучались вопросы других славянских языков, за первые полвека публиковались реже. Начиная с 60-х гг. XX века, в особенности в 80-е гг., такие работы стали появляться в значительном объеме. Тем не менее, за все время своего существования *Южнославянский филолог* развивает актуальную научную критику, в которой сербские авторы пристально следят за работой других славяноведческих центров. Без оговорок можно утверждать, что благодаря этому журналу сербская научная общественность информировалось обо всех важных событиях в мировой славистике.

Ключевые слова: *Южнославянский филолог*, славистика, сербская славистика, научная критика